

**ZÜMRE ÖĞRETMENLER KURULU TOPLANTILARININ
ETKİLİLİĞİNİN TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNE
DAYALI OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ
(ERZURUM İL ÖRNEĞİ)**

**AN EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF COMMITTEES
OF TEACHERS BASED ON THE VIEWS OF TURKISH
LANGUAGE TEACHERS (A SAMPLE OF ERZURUM)**

Esin ŞAHİN*
Sedat MADEN**
Mehmet GEDİK***

ÖZET

Türkçe dersi öğretmenleri, Türkçe dersi zümre öğretmenler kurulunu oluştururlar. Bu kurulda Türkçe dersinin programla paralel yürütülürken ders için gerekli olan araç-gereçlerden, kütüphaneden, hatta varsa dil laboratuvarından planlı bir şekilde yararlanılması; öğrenci performans ve projelerinin hangi kriterlere göre verileceği, ders içinde izlenecek yöntem ve tekniklerin belirlenmesi, ders içi performans ödevlerinin nasıl verileceği ve ortak sınavların ne zaman yapılacağı gibi konularda kararlar alınır. Bu kararların, Türkçe dersi eğitim-öğretim çalışmalarının daha başarılı sonuçlara ulaşabilmesi için önemli bir etken olduğu söylenebilir.

Bu çalışmada, Erzurum ili sınırlarında görev yapan Türkçe zümre başkanlarının görüşlerine dayalı olarak Türkçe dersi zümre öğretmenler kurulu toplantılarının Türkçe derslerine ve öğretmenlerine katkısının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma ankete dayalı tarama yöntemi ile yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2009-2010 eğitim-öğretim yılında, Erzurum ili merkez ilçedeki tüm ilköğretim okullarında görev yapan Türkçe dersi zümre başkanları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemine ise oranlı küme örnekleme yolu ile seçilen, 31 ilköğretim okulunda görev yapan aynı sayıdaki Türkçe dersi zümre başkanları oluşturmaktadır. Araştırmada, veri toplama aracı olarak Demirtaş ve Cömert (2006)'in çalışmalarında kullandıkları, likert tipi ve üçlü olarak derecelendirilen "Zümre Öğretmenler Kurulu Derecelendirme Ölçeği" kullanılmıştır.

Araştırmadan hareketle, Türkçe zümre başkanlarının zümre öğretmenler kurulu toplantılarının etkililiğine ilişkin görüşlerinin genel olarak "Bazen" düzeyinde

* Dr. Erzurum 3 Temmuz Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

** Yrd. Doç. Dr. Giresun Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü

*** Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Öğrencisi

olduğu, mesleki kıdem ve mezun oldukları lisans programı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, en az yaptıkları şeyin, program doğrultusunda eğitim-öğretim etkinliklerinin aksamadan sürdürülmesine çalışmak olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Anahtar Sözcükler: Türkçe dersi, Zümre Öğretmenler Kurulu, Zümre Başkanı.

ABSTRACT

Turkish language teachers form the Turkish language teachers' committees. Committee in these committees, they have made up their minds about how to make use of the staff at school, library, language laboratory if it exists, which criteria's they will use while setting their home works and which techniques they will use during lessons. These decisions play an important role to be successful in their affairs.

In this study, it was aimed to determine the contribution of Turkish language teachers' committees based on the views of heads of Turkish language teachers' committees who work in Erzurum.

The research was conducted by a survey method based on scales. The universe of the study consisted of heads of Turkish language teachers' committees working at the primary schools in the city centre of Erzurum in the 2009-2010 academic year. The sample of the study consisted of 31 heads of Turkish language teachers' committees working at 18 different primary schools who were selected according to the proportional clustering sampling system. As the data collection tool of the research, a three-pointed likert scale, "Teachers' Committees Evaluation Scale" used by Demirtaş and Cömert (2006) in their study was utilized.

With regard to the results of the research, it has been reached that the opinions of the heads of Turkish teachers' coterie, related to efficiency of coterie meetings, are generally in "sometimes" level; indicated a considerable difference according to the variables of professional seniority and undergraduate program which the teachers have graduated; the thing which they are doing at the very least is to try to keep on education-teaching activities towards the program.

Key Words: Turkish Language Course, Teachers' Committees, Head of Teachers' Committees.

1. GİRİŞ

Ülkemizde son yıllarda daha etkili bir eğitim modeline geçmek için çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar eğitim sistemimizin fikri altyapısını oluşturan tekdüze mantık yerine, çoklu sebep ve çoklu sonuçlara dayalı bir anlayışın egemen olması yönünde yoğunlaşmıştır. Eğitim sistemimi-

zin davranışçı yaklaşımdan, yapılandırmacı eğitim yaklaşımına yönelmesi, yapılan çalışmaların temel amaçlarındandır. Bu bağlamda yeni ilköğretim programlarını geliştirme gereksinimini doğuran sebeplerden bazıları (MEB, 2005); eğitimde kaliteyi arttırmak ve eşitliği sağlamanın yanında, öğrencilerin çoğunluğunda okulda öğrenmeye ve okumaya tepki düzeyinde bir isteksizlik olması, mevcut öğretim programlarında konuların çok kapsamlı ve ezbere dayalı olması, okul yaşantısı ile gerçek yaşantının uyumsuzluğu, dersler arasında yeterli paralelliğin sağlanmamış olması ve bireylerin yaratıcılık, eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, işbirliği yeterliklerini kazanmalarının öneminin artmasıdır.

Mesleğinde uzman ve işinin bilincinde olan öğretmen, eğitim-öğretimin hedef kitlesi olan öğrenciyi ve eğitim programlarını her yönden iyi tanımalı ve bilmelidir. Öğretmenler eğitim-öğretim sürecinde kullanacakları yöntem ve tekniklerin, öğretim programlarının nitelikleriyle uyum içinde olmasına özen göstermelidir (Baytekin, 2004: 102).

2006-2007 eğitim-öğretim yılında MEB tarafından uygulanmaya başlanılan öğretim programları ile öğrenci merkezli eğitim sistemine geçilmiş ve şu ana kadar merkezde olan öğretmene yeni öğretim programı dâhilinde aşağıda belirtilen görevler verilmiştir:

Programın uygulanmasında öğretmenin rolü

- Öğrenci merkezli etkinliklere yer verir. Belirleyeceği etkinliklerin uygulanmasında öğrenciyi etkin kılar. Etkinlikleri değerlendirmek üzere çalışma kâğıtları hazırlar.
- Öğrencileri ile yapıcı iletişim kurar.
- Öğrencilerin yazılı ve sözlü ifadelerinden hareketle rehberlik servisi ile iş birliği yapar.
- Öğrencilerin seviyelerine uygun kitaplardan oluşan bir liste düzenler ve listeyi günceller.
- Dersine girdiği öğrenci grubunun gösterdiği gelişim ile ilgili bilgi edinir.
- Öğrencilerin Türkçe dersinde başarılı olabilmesi için onlarla birlikte bir çalışma planı hazırlar, öğrencileri plana uyma konusunda okul içinde ve dışında takip eder.

- Okuduğu kitaplardan kişisel ve kültürel gelişimi sağlayıcı nitelikte olanları tanıtmak, diğer öğretmen ve velilerle paylaşmak amacıyla sunum yapar.
- Okul içerisinde öğrencilerin iletişimlerinde, Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanılmasını takip eder.

Aile İle İş Birliği

Dilin dört temel becerisi olan okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazmanın geliştirilmesinde, okuldaki öğrenme ve öğretme etkinliklerinin yanında, ailenin bu konuda bilinçli olarak hareket etmesi de önemlidir. Bu nedenle öğretmen, aile ile iş birliği yaparak dilin güzel ve bilinçli kullanılması amacıyla aileyi yönlendirmeli ve birlikte hareket etmek için gerekli önerilerde bulunmalıdır. Bu doğrultuda öğretmen;

- Evde izlenen televizyon programlarında seçici olunması konusunda aileyi yönlendirir, önerilerde bulunur.
- Seslerin söylenişi ile ilgili bozukluk olup olmadığı konusunda -öncelikle rehberlik ve araştırma merkezlerinden yararlanarak- öğrencilere artikülasyon testi yapılmasına rehberlik eder ve artikülasyon çeşidi, hatalı seslerin sayısı ve hatalı sesin başta, sonda ya da ortada mı olduğu hakkında bilgi alır.
- Okulda yapılan her türlü etkinliğe ilgi göstermeleri, çocuklarına hediye alırken kitapları da tercih etmeleri konusunda aileleri yönlendirir.
- Öğrencilerin ödevlerine ve çalışmalarına nasıl yardımcı olacakları konusunda ailelere bilgi vererek birlikte hazırlanan çalışma planının uygulanmasını sağlar.
- Çocuğa öz güven kazanma ve kendini ifade etme konusunda fırsat vermeleri için aileleri yönlendirir. Çeşitli sorularla çocuğun konuşmasının sağlanabileceğini; ayrıca soru sormak veya herhangi bir konuda konuşmak istediğinde, onu dinlemek için mutlaka zaman ayrılması gerektiğini, bütün bunların dil becerilerinin gelişmesine katkıda bulunacağını vurgular.
- Çocukların kitap okumayı alışkanlık hâline getirmeleri için öncelikle aile büyüklerinin kitap okuyarak çocuklarına örnek olmaları, birlikte kitap okuma saatleri düzenlemeleri, kütüphanelere gitmeleri ve evde kitaplık oluşturmalarının önemini belirtir.

- Ailelere, beklentilerine yönelik olarak, öğrencilerin dil becerilerinin gelişmesi ile ilgili durum değerlendirme anketi uygular. Elde ettiği veriler doğrultusunda çözüm önerilerinde bulunur.

Bu görevleri daha iyi yapabilme amacıyla olan öğretmenler, ortak akıl kullanma amacı ile zümre öğretmenler kurulunu oluştururlar.

Okullar, hedeflenen amaçlar doğrultusunda öğrencilerde istendik davranış değişikliklerinin yapılması amacı ile kurulan kurumlardır. Bu kurumlar; öğrencisi, öğretmeni, hademesi, memuru, kalorifercisi ve idarecisi ile eğitimin temel yapı taşıdır. Dönmez (2001: 90), okuldaki eğitim ortamını “öğretme öğrenme süreçlerinde bilgi iletme işleminin meydana geldiği ve öğrencinin konuyla etkileşimde bulunduğu personel, araç, gereç, tesis ve örgüt öğelerinden oluşan çevre” şeklinde açıklamaktadır.

Küçük, Ayvaci ve Altıntaş (2004) tarafından yapılan “Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Kararlarının Eğitim ve Öğretim Uygulamaları Üzerindeki Yansımaları” adlı araştırmalarında, kurul tutanaklarındaki birçok ifadenin yüzeysel olduğu ve ne şekilde uygulanıp değerlendirileceklerinin açıkça belirtilmediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu da zümre öğretmenler kurulu toplantılarında alınan kararların çoğunun kâğıt üzerinde kaldığını ve uygulanmadığını düşündürmektedir. Eryalçın (1998) tarafından yapılan “Öğretmenler ve Zümre Başkanlarının Bakışı ile Zümre Etkinliğinin Nitel Bir Değerlendirmesi: Bir Özel Ortaokuldaki Türkçe ve Fen Zümreleri Örnekleri” adlı çalışmada, zümre başkanlarının, öğretmenlerin bireysel gelişiminin sağlanmasından toplantıların etkili yönetimine kadar her türlü zümre çalışmasında etkilerinin büyük olduğu; zümrelerin çalışmaları için bir yön belirlemelerine rağmen, açık ve çoğunluk tarafından benimsenen bir vizyon geliştiremediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Akdemir (2006) tarafından hazırlanan “Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanaklarına Göre Lise Tarih Derslerinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri” adlı araştırmada, öğretmenlerin zümre toplantısında tarih dersinin işlenmesi esnasında karşılaştıkları problemler ve bu problemlere getirdikleri çözüm önerileri belirlenmiştir. Demirtaş ve Cömert (2006) tarafından yapılan “Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Etkililiğinin Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi” adlı çalışma sonucunda; öğretmenlerin zümre öğretmenler kurulu toplantılarını, amaçlarına uygun ve etkili olarak yürüttükleri ortaya çıkmıştır.

Herhangi bir eğitim kurumunda eğitim faaliyetlerinin başarılı olabilmesi için insan faktörünün, özellikle de öğrencilerle birebir ilgilenen öğretmenlerin gayretleri çok önemlidir. Bu gayretler, ortak akıl ve katılımcı

çabalarla desteklenirse çok daha olumlu sonuçlar almak mümkün olur. Bir okulda uygulanan eğitim ve öğretim faaliyetlerinin başarılı olmasında ya da olmamasında en büyük sorumluluk öğretmenlere aittir. Bu nedenle, bireysel çabalardan çok katılımcı çabaların uygulanma ve başarılı olma şansı daha yüksek olan okullarımızda, eğitimde verimliliğin artırılmasının ilk ve belki de en önemli adımını, aynı okulda çalışan öğretmenler arasında katılımcılığı ve ortak çalışmayı teşvik eden ilişkilerin ve yardımlaşma etkinliklerinin artırılması oluşturmaktadır (Küçük ve arkadaşları, 2004: 2).

Zümre öğretmenler kurulu, MEB' in 2003 yılında yayımladığı İlköğretim Kurumlar Yönetmeliği'nde göre aşağıdaki gibi düzenlenmiştir:

1. Zümre öğretmenler kurulu, 1, 2, 3, 4 ve 5 inci sınıflarda aynı sınıfları okutan sınıf öğretmenleri ve varsa branş öğretmenlerinden, 6, 7 ve 8 inci sınıflarda branş öğretmenlerinden oluşur.

2. Zümre öğretmenler kurulu, okul müdürlüğünce yapılacak plânlamaya uygun olarak öğretim yılı başında, ortasında, sonunda ve ihtiyaç duyuldukça toplanır. Toplantılar, okul müdürünün görevlendireceği bir müdür yardımcısının veya branş öğretmenleri arasından seçimle belirlenen öğretmenin başkanlığında yapılır.

3. Bu toplantılarda, öğretim programları ve derslerin birbirine paralel olarak yürütülmesi, ders araçları, laboratuvar, kütüphane, spor salonu, teknoloji ve tasarım, bilişim teknolojileri, görsel sanatlar ve müzik dersliklerinden planlı bir şekilde yararlanılması ile proje ve performans görevi konuları belirlenir. Dersin özelliğine göre etkinlik örnekleri ve materyaller hazırlanarak ortak bir anlayış oluşturulur.

Zümre öğretmenler kurulunda:

a) Eğitim-öğretim programları incelenir ve ortak bir anlayış oluşturulur.

b) Uygulamalarda karşılaşılan güçlükler üzerinde durulur ve bunlara çözüm yolları aranır.

c) Öğrencilerin çalışma ve eğitim durumları ile çevrenin özellikleri incelenir ve alınacak önlemler kararlaştırılır.

d) Eğitim-öğretim faaliyetleri ile ilgili olarak hazırlanacak planların uygulamasında birlik sağlanır.

e) Meslekî eserler ve eğitim alanındaki yeni gelişmeler incelenir.

f) Uygulamak ve değerlendirmek üzere ortak ölçme ve değerlendirme araçları hazırlanır.

g) Ders yılı sonunda zümre öğretmenler kurulu; ders programları, ilgili mevzuatı, ders araç-gereci, öğretim yöntem ve teknikleri, okul ve dersliklerdeki fizikî durum ve öğrenci başarı düzeyini değerlendiren bir rapor hazırlar ve okul müdürlüğüne sunar.

ğ) Her dönem ortak yapılacak sınavların yapılış usul ve esasları, soru şekilleri, konu ağırlıkları ve sınav tarihleri dönem başlarında belirlenir. Ortak sınav sonuçları, zümre öğretmenler kurulunda değerlendirilir ve rapor hâlinde okul yönetimine sunulur.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada Erzurum ili sınırlarında görev yapan Türkçe zümre öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak Türkçe dersi zümre öğretmenler kurulu toplantılarının ana dil eğitimi üzerindeki etkililiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma ankete dayalı tarama yöntemi ile yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2009-2010 eğitim-öğretim yılında, Erzurum ili merkez ilçedeki tüm ilköğretim okullarında görev yapan Türkçe dersi zümre başkanları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise oranlı küme örnekleme yolu ile seçilen 31 ilköğretim okulunda görev yapan aynı sayıdaki Türkçe dersi zümre başkanları oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak Demirtaş ve Cömert'in "Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Etkinliğinin Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi (Malatya İli Örneği)" adlı çalışmada kullandıkları, likert tipi ve üçlü olarak derecelendirilen "Zümre Öğretmenler Kurulu Derecelendirme Ölçeği" kullanılmıştır. 20 maddeden oluşan ölçekte seçenekler, "(1) Hiçbir Zaman", "(2) Bazen" ve "(3) Her Zaman" şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca ölçeğin birinci bölümünde, araştırmaya katılan öğretmenleri tanımayı sağlayan "Kaç yıldır Türkçe öğretmenliği yapıyorsunuz? (Kıdem)", "Zümre başkanı mısınız?", "Hangi lisans programından mezunsunuz? (1-Türkçe Öğretmenliği, 2-Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, 3-Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü vd.)" soruları bulunmaktadır.

Bu çalışmada, elde edilen veriler değerlendirilirken ölçeğin birinci bölümünde yer alan bağımsız değişkenler için betimsel istatistik hesaplamaları yapılmıştır. Öğretmenlerin ölçek maddelerine verdikleri cevaplar ortalama ve frekans değerleri hesaplanmış, ayrıca mezun oldukları lisans prog-

ramı ve mesleki kıdeme göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ile Ki-kare analiz tekniği kullanılmıştır.

3. BULGULAR ve YORUMLAR

Türkçe zümre başkanlarının zümre öğretmenler kurulu toplantılarının etkililiğine ilişkin görüşleri ile ilgili ortalamalar Tablo 1’de, mesleki kıdem ve mezun olunan lisans programına yönelik frekans ve Ki-kare değerleri ise Tablo 2 ve 3’te verilmiştir.

Tablo 1. Türkçe Zümre Başkanlarının Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Etkililiğine İlişkin Görüşleri

Ölçek Maddeleri	Ortalama
1) Zümre öğretmenler kurulu için okulumuzun özel koşullarını da dikkate alarak tarih belirler ve gündem maddelerini oluştururuz.	2,161
2) Gündem maddeleri ile ilgili olarak her birimiz hazırlık yaparız.	2,064
3) Zümre öğretmenler kurulunda inceleyeceğimiz plan, program ve diğer dokümanları önceden inceleriz.	2,226
4) Zümremizin önceki yıllarda yapmış olduğu toplantı tutanaklarını ve almış olduğu kararları inceleriz.	1,967
5) Bir önceki akademik dönemde planlanarak uygulamaya koyulan, eğitim ve öğretim etkinliklerinin sonuçlarını değerlendiririz.	2,032
6) Zümre öğretmenler kurulunda, eğitim-öğretim programlarını inceleriz.	2,064
7) Zümre öğretmenler kurulunda, eğitim-öğretim programları ile ilgili ortak bir anlayış oluştururuz.	2,064
8) Zümre öğretmenler kurulunda, eğitim-öğretim uygulamalarında karşılaşılan güçlükler üzerinde durarak bu güçlüklerle çözüm yolları ararız.	1,903
9) Zümre öğretmenler kurulunda, öğrencilerin çalışma ve eğitim durumları ile çevrenin özelliklerini inceleriz ve alınacak önlemleri kararlaştırırız.	2,064
10) Zümre öğretmenler kurulunda, ünitelendirilmiş yıllık ve günlük planlar ile gezi, gözlem, deney ve inceleme planları arasında birlik sağlarız.	2,097

Tablo 1'in devamı.

11) Zümre öğretmenler kurulunda, mesleki eserleri inceleriz.	2,033
12) Zümre öğretmenler kurulunda, eğitim alanındaki yeni gelişmeleri inceleriz ve tartışırız.	2,000
13) Zümre öğretmenler kurulunda, uygulamak ve değerlendirmek üzere ortak ölçme ve değerlendirme araçları hazırlarız.	2,129
14) Dönem içinde derslerde kullanacağımız araç ve gereçler ile ektili yöntem ve teknikleri belirleriz.	2,032
15) Zümre öğretmenler kurulunda, öğrencilere verilecek dönem ödevlerinin isimlerini ve değerlendirme ölçütlerini belirleriz.	2,096
16) Başarısız ve olumsuz davranış sergileyen öğrencilere karşı alınacak önlemleri ve takınılacak tavırları belirleriz.	2,000
17) Zümre öğretmenler kurulunda alınan kararlar doğrultusunda eksikliklerin giderilmesine çalışırız.	2,000
18) Aldığımız kararların uygulanması için zaman zaman fikir alışverişinde bulunuruz ve değerlendirmeler yaparız.	2,096
19) Program doğrultusunda eğitim-öğretim etkinliklerinin aksamadan sürdürülmesine çalışırız.	1,871
20) Öğretim yılı sonunda, almış olduğumuz kararların amaçlarına ulaşma düzeyini değerlendiririz.	2,193

Uygulamaya katılan Türkçe zümre başkanlarının zümre öğretmenler kurulu toplantılarının etkinliğine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde; zümre başkanı olan Türkçe öğretmenlerinin genel olarak bu toplantıların etkililiğine yönelik görüşlerinin “Bazen” düzeyinde olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Türkçe Zümre Başkanlarının Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Meslekî Kıdem Değişkenine Göre Değerlendirilmesi

Maddeler	Kıdem	Hiçbir Zaman	Bazen	Her Zaman	X ²	Önem Düzeyi
		Frekans Değerleri				
1.	1-5 yıl	0	2	6	22,475	0,00
	6-10 yıl	0	1	6		
	11-15 yıl	2	3	0		
	16-20 yıl	3	3	0		
	20 ve üstü	2	3	0		

Tablo 2'nin devamı.

2.	1-5 yıl	0	2	6		
	6-10 yıl	0	0	7		
	11-15 yıl	3	2	0	28,349	0,00
	16-20 yıl	5	1	0		
	20 ve üstü	3	2	0		
3.	1-5 yıl	0	0	8		
	6-10 yıl	0	0	7		
	11-15 yıl	2	3	0	33,067	0,00
	16-20 yıl	4	2	0		
	20 ve üstü	2	3	0		
4.	1-5 yıl	0	2	6		
	6-10 yıl	0	2	5		
	11-15 yıl	2	3	0	29,482	0,00
	16-20 yıl	6	0	0		
	20 ve üstü	4	1	0		
5.	1-5 yıl	0	3	5		
	6-10 yıl	0	2	5		
	11-15 yıl	2	3	0	20,721	0,01
	16-20 yıl	4	2	0		
	20 ve üstü	3	2	0		
6.	1-5 yıl	0	4	4		
	6-10 yıl	0	1	6		
	11-15 yıl	2	3	0	21,917	0,01
	16-20 yıl	3	3	0		
	20 ve üstü	3	2	0		
7.	1-5 yıl	0	2	6		
	6-10 yıl	0	1	6		
	11-15 yıl	3	2	0	23,359	0,03
	16-20 yıl	4	2	0		
	20 ve üstü	3	2	0		
8.	1-5 yıl	0	1	7		
	6-10 yıl	0	3	4		
	11-15 yıl	4	1	0	29,269	0,00
	16-20 yıl	5	1	0		
	20 ve üstü	5	0	0		

Tablo 2'nin devamı.

9.	1-5 yıl	0	3	5		
	6-10 yıl	0	1	6		
	11-15 yıl	2	3	0	23,220	0,02
	16-20 yıl	4	2	0		
	20 ve üstü	3	2	0		
10.	1-5 yıl	0	1	7		
	6-10 yıl	0	3	4		
	11-15 yıl	3	2	0	23,903	0,00
	16-20 yıl	2	4	0		
	20 ve üstü	3	2	0		
11.	1-5 yıl	0	2	6		
	6-10 yıl	0	2	5		
	11-15 yıl	3	2	0	21,522	0,01
	16-20 yıl	4	2	0		
	20 ve üstü	3	2	0		
12.	1-5 yıl	0	1	7		
	6-10 yıl	0	4	3		
	11-15 yıl	4	1	0	32,275	0,00
	16-20 yıl	5	1	0		
	20 ve üstü	1	4	0		
13.	1-5 yıl	0	2	6		
	6-10 yıl	0	0	7		
	11-15 yıl	1	4	0	33,738	0,00
	16-20 yıl	5	1	0		
	20 ve üstü	3	2	0		
14.	1-5 yıl	0	2	6		
	6-10 yıl	0	2	5		
	11-15 yıl	3	2	0	21,522	0,01
	16-20 yıl	4	2	0		
	20 ve üstü	3	2	0		
15.	1-5 yıl	0	2	6		
	6-10 yıl	0	1	6		
	11-15 yıl	3	2	0	23,080	0,03
	16-20 yıl	3	3	0		
	20 ve üstü	3	2	0		

Tablo 2'nin devamı.

16.	1-5 yıl	0	2	6	20,883	0,01
	6-10 yıl	0	3	4		
	11-15 yıl	3	2	0		
	16-20 yıl	4	2	0		
	20 ve üstü	3	2	0		
17.	1-5 yıl	0	2	6	25,605	0,00
	6-10 yıl	0	1	6		
	11-15 yıl	3	2	0		
	16-20 yıl	5	1	0		
	20 ve üstü	4	1	0		
18.	1-5 yıl	0	1	7	27,907	0,00
	6-10 yıl	0	1	6		
	11-15 yıl	2	3	0		
	16-20 yıl	4	2	0		
	20 ve üstü	4	1	0		
19.	1-5 yıl	0	4	4	26,720	0,00
	6-10 yıl	0	2	5		
	11-15 yıl	3	2	0		
	16-20 yıl	6	0	0		
	20 ve üstü	4	1	0		
20.	1-5 yıl	0	1	7	24,933	0,02
	6-10 yıl	0	1	6		
	11-15 yıl	3	2	0		
	16-20 yıl	2	4	0		
	20 ve üstü	2	3	0		

* p 0,05

Türkçe zümre başkanlarının zümre öğretmenler kurulu toplantılarının etkililiğine ilişkin görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymak amacı ile frekans ve ki-kare değerleri belirlenmiştir.

Türkçe zümre başkanlarının zümre öğretmenler kurulu toplantılarının etkililiğine ilişkin görüşlerinin meslekî kıdem değişkenine göre değerlendirilmesi sonucunda; Tablo 2'de tüm ölçek maddeleri için birbirinden farklı görüşler görülmektedir. Genel olarak, zümre öğretmenler kurulunu etkili buldukları ve bu doğrultudaki görüşlerinin de 1-5 yıl ile 6-10 yıl mes-

leki kıdeme sahip olanların lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Ayrıca, diğer kıdem düzeyindeki Türkçe öğretmenlerinin zümre öğretmenler kurulu toplantılarını Türkçe dersleri için daha az etkili bulduğu söylenebilir.

Tablo 3. Türkçe Zümre Başkanlarının Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Lisans Programı Değişkenine Göre Değerlendirilmesi

Maddeler	Mezuniyet	Hiçbir	Bazen	Her	X^2	Önem Düzeyi
		Zaman		Zaman		
Frekans Değerleri						
1.	Türkçe Öğretmenliği	0	3	11	22,322	0,00
	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği	2	6	1		
	Türk Dili ve Edeb. Bölümü	5	3	0		
2.	Türkçe Öğrt	0	2	12	32,723	0,00
	Türk Dili Edeb. Öğrt	3	5	1		
	Türk Dili Edeb Böl.	8	0	0		
3.	Türkçe Öğrt	0	0	14	43,909	0,00
	Türk Dili Edeb. Öğrt	1	7	1		
	Türk Dili Edeb Böl.	7	1	0		
4.	Türkçe Öğrt	0	4	10	26,020	0,00
	Türk Dili Edeb. Öğrt	4	4	1		
	Türk Dili Edeb Böl.	10	0	0		
5.	Türkçe Öğrt	0	5	9	19,305	0,01
	Türk Dili Edeb. Öğrt	5	5	1		
	Türk Dili Edeb Böl.	9	2	0		
6.	Türkçe Öğrt	0	5	9	16,829	0,00
	Türk Dili Edeb. Öğrt	3	5	1		
	Türk Dili Edeb Böl.	5	3	0		

Tablo 3'ün devamı.

7.	Türkçe Öğrt	0	3	11	33,784	0,00
	Türk Dili	2	6	1		
	Edeb.Öğrt					
	Türk Dili Edeb Böl.	8	0	0		
8.	Türkçe Öğrt	0	4	10	24,215	0,00
	Türk Dili	6	2	1		
	Edeb.Öğrt					
	Türk Dili Edeb Böl.	8	0	0		
9.	Türkçe Öğrt	0	4	10	35,945	0,00
	Türk Dili	1	7	1		
	Edeb.Öğrt					
	Türk Dili Edeb Böl.	8	0	0		
10.	Türkçe Öğrt	0	4	10	23,180	0,00
	Türk Dili	2	6	1		
	Edeb.Öğrt					
	Türk Dili Edeb Böl.	6	2	0		
11.	Türkçe Öğrt	0	4	10	17,872	0,01
	Türk Dili	5	3	1		
	Edeb.Öğrt					
	Türk Dili Edeb Böl.	5	3	0		
12.	Türkçe Öğrt	0	4	10	23,062	0,00
	Türk Dili	4	5	0		
	Edeb.Öğrt					
	Türk Dili Edeb Böl.	6	2	0		
13.	Türkçe Öğrt	0	2	12	21,662	0,00
	Türk Dili	4	4	1		
	Edeb.Öğrt					
	Türk Dili Edeb Böl.	5	3	0		

Tablo 3'ün devamı.

14.	Türkçe Öğrt	0	4	10	24,072	0,00
	Türk Dili Edeb.Öğrt	3	5	1		
15.	Türkçe Öğrt	0	3	11	19,364	0,00
	Türk Dili Edeb.Öğrt	5	3	1		
16.	Türkçe Öğrt	0	5	9	22,581	0,00
	Türk Dili Edeb.Öğrt	3	5	1		
17.	Türkçe Öğrt	0	2	12	25,438	0,00
	Türk Dili Edeb.Öğrt	6	3	0		
18.	Türkçe Öğrt	0	2	12	36,577	0,00
	Türk Dili Edeb.Öğrt	2	6	1		
19.	Türkçe Öğrt	0	6	8	23,131	0,00
	Türk Dili Edeb.Öğrt	5	3	1		
20.	Türkçe Öğrt	0	2	12	21,348	0,00
	Türk Dili Edeb.Öğrt	3	5	1		

* p 0,05

Türkçe zümre başkanlarının zümre öğretmenler kurulu toplantılarının etkililiğine ilişkin görüşlerinin mezun olunan lisans programına göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymak amacı ile frekans ve kare değerleri belirlenmiştir.

Türkçe zümre başkanlarının zümre öğretmenler kurulu toplantılarının etkililiğine ilişkin görüşlerinin mezun olunan lisans programı değişkenine göre değerlendirilmesi sonucunda; Tablo 3' te tüm ölçek maddeleri için zümre başkanı Türkçe öğretmenlerinin görüşlerinin anlamlı farklılık oluşturduğu görülmektedir. Elde edilen sonuçlar, Türkçe öğretmenlerinin zümre öğretmenler kurulu toplantılarının etkililiğine yönelik görüşlerinin mezun olunan lisans programına göre, Türkçe Öğretmenliği mezunu öğretmenler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Ayrıca, diğer lisans programlarından mezun Türkçe öğretmenlerinin zümre öğretmenler kurulu toplantılarını, Türkçe dersleri için, daha az etkili bulduğu söylenebilir.

Bu bulgu, Türkçe öğretmenlerinin zümre öğretmenler kurulu toplantılarının etkililiğine yönelik görüşleri üzerinde mesleki kıdem ve mezun olunan lisans programlarının etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Herhangi bir eğitim kurumunda eğitim faaliyetlerinin başarılı olabilmesi için öğretmenlerin gayretleri çok önemlidir. Bu gayretler, ortak akıl ve katılımcı çabalarla desteklenirse daha iyi sonuçlar alınacak, sürecin işleyişi kolaylaşacaktır. Bu bağlamda eğitim-öğretim faaliyetlerinin başarılı olmasında ya da olmamasında en büyük sorumluluk öğretmenlerindir. Dolayısıyla katılımcı çabaların uygulanması eğitimde verimliliğin artırılmasının ilk ve en önemli adımını; aynı okulda çalışan öğretmenler arasında katılımcılığı ve ortak çalışmayı teşvik eden ilişkilerin ve yardımlaşma etkinliklerinin artırılmasını ortaya koymaktadır.

Türkçe dersi zümre başkanlarının zümre toplantıları hakkındaki kişisel düşünceleri sorulduğunda, bu toplantıların öğretmenlere verilen bir görevi tamamlamaktan başka bir şey olmadığı, ayrıca bu toplantıların öğretmenlere eziyet etmek için düzenlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle eğitim-öğretim etkinliklerinin temel uygulayıcısı olan öğretmenlerin karşılaştıkları sıkıntıları dile getirip çözüm aramaları gerektiği, tecrübelerini paylaşmaları gerektiği bu toplantılar, bir önceki yılda alınan kararların küçük değişikliklerle tekrar yazılmasından öteye gidememektedir.

Önemi yadsınamayacak boyutta olan Türkçe dersi zümre öğretmenler kurulu toplantılarının etkililiğinin Türkçe dersi zümre öğretmenler kurulu başkanlarının görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesinin amaçlandığı bu araştırma sonucunda elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Türkçe zümre başkanlarının zümre öğretmenler kurulu toplantılarının etkililiğine ilişkin görüşlerinin genel ortalamalarından toplantıların *Bazen* düzeyinde etkili olduğu,

2. Türkçe zümre başkanlarının zümre öğretmenler kurulu toplantılarının etkililiğine ilişkin görüşlerinin, mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ve 1-5 ile 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin zümre öğretmenler kurulu toplantılarını daha etkili bulduğu,

3. Türkçe zümre başkanlarının zümre öğretmenler kurulu toplantılarının etkililiğine ilişkin görüşlerinin mezun olunan lisans programlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği ve Türkçe Öğretmenliği mezunu öğretmenlerin zümre öğretmenler kurulu toplantılarını daha etkili bulduğu belirlenmiştir.

Yapılan çalışmanın bulgularından hareketle aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

1. Türkçe öğretmenleri, Türkçe dersi zümre öğretmenler kurulunda alanda yapılan yeni gelişmeleri takip etmeye ve alanla ilgili yayımlanan mesleki eserleri incelemeye özendirilmelidir.

2. Eğitimin daha verimli olabilmesi için, müfredatta var olan tüm dersler için yapılan zümre öğretmenler kurulu toplantıları hakkında bilimsel çalışmalar yapılmalıdır.

3. Türkçe öğretmeni adaylarına lisans döneminde, meslek hayatlarında etkili öğretimi gerçekleştirebilmeleri için zümre öğretmenler kurulu ile ilgili gerekli bilgilendirme yapılmalıdır.

3. Zümre öğretmenler kurulu toplantılarında alınan kararların hayata geçirilip geçirilmediği takip edilmelidir.

4. Zümre öğretmenler kurulu bir hizmet içi eğitim biçiminde yapılandırılmalı, düzenli seminerler verilmelidir.

5. KAYNAKLAR

- Akdemir, S. (2006). Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanaklarına Göre Lise Tarih Derslerinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Baytekin, Ç. (2004). Öğrenme Öğretme Teknikleri ve Materyal Geliştirme. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demirtaş, H., Cömert, M. (2006). Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Etkililiğinin Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi: Malatya İli Örneği. Eğitim Araştırmaları Dergisi, 6(25), 96-108.
- Dönmez, B. (2001). "Bir Eğitim Kurumu Olarak Okul". Y. Özden (Ed.), Öğretmenlik Mesleğine Giriş (s. 85-114). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Eryalçın, G. (1998). A Qualitative Assesment of Departmental Effectiveness From The Perspectives of Teachers and Department Heads: A Case Study of Turkish and Science Departments in a Private Middle School. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Kaya A. (2005). "Çocuklar İçin Yalnızlık Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması". Eğitim Araştırmaları (Euroasian Journal of Educational Research), 5 (19), 220-237.
- Küçük, M., Ayvacı, H., Altıntaş, A. (2004). "Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Kararlarının Eğitim Ve Öğretim Uygulamaları Üzerindeki Yansımaları". XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Malatya: İnönü Üniversitesi.
- MEB. (2003). İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. Resmi gazete, Sayı: 2552.
- MEB (2005). İlköğretim 1-5. Sınıf Programları, (Online erişim: 18.05.2009) <http://www.ioqm.meb.gov.tr/files/io-15sinifprogramlaritanitimkit.doc>.
- Taymaz, H. (2003). İlköğretim ve Ortaöğretim Okul Müdürleri İçin Okul Yönetimi. Ankara: PegemA Yayıncılık.

* * * *